

SVENSK BRANDKÅRSTIDNING

FACKORGAN FÖR SVERIGES BRANDKÅRER

N:o 4

A.-B. Centraltryckeriet
Örebro 1918

April 1918

Äges af:
**Svenska Brandmanna-
Förbundet**
Utkommer en gång i mån.

Redaktör och utgifvare:
ARV. W. SVENSSON
ÖREBRO
Telefon 26

Prenumerationspris:
Kr. 3:50 för år. Lössn. 25 öre
Annonspriiser:
I texten 1 kr., å andra platser
70 öre pr cm. och spalt

HYLLAD BRANDCHEF.

50 år fyllde d. 12 mars brandchefen i Alingsås Hj. Möller. På morgonen uppvtaktades han af sin kår som företog »utryckning» med brandchefens bostad som mål. V. brandchefen framförde kårens tack för de gångna årens angenäma samarbete och öfverlämnade å kårens vägnar ett större dryckeshorn. Af Alingsås segelsällsk. mottog jubilaren en silfverurna med inskription och af öfriga vänner och fränder, guldur med kedja.

Brandchef Möller har tillhört stadens brandväsende sedan 1900 då nuvarande kåren uppsattes då han valdes till vice

HJ. MÖLLER.

brandchef, hvilken post han innehade till 1 jan. 1911 då han utsågs till kårens chef.

Varmt intresserad för brandväsendets förbättrande har han nedlagt mycket arbete inom kåren och lyckats genomföra flera förbättringar. Af sin kår har han alltid, för sitt redbara och humana väsen varit mycket afhållen.

På samma gång vi gratulera (fastän något sent) uttala vi äfven den förhoppningen, att han ännu i många år, med obruten hälsa må kunna egna sina krafter i brandväsendets tjänst.

Red.

Eldsvådors bekämpande.

Eld i allmänhet och medel till dess bekämpande.

För en del brandmän är det säkerligen af stort intresse, att få veta hvad eld egentligen är, och hvilka medel som användes och tillrådes för dess dämpande.

Eld uppstående är en kemisk företeelse, d. v. s. att brännbara ämnen erhålla, då de uppvärmas till en viss temperatur, möjlighet att kemiskt förena sig med luft och syre. Denna kemiska förening är så häftig, att därvid utvecklas ljus och värme, i motsats till hvad förbållandet är vid andra långsamt skeende föreningar med syre såsom t. ex. förutt-nelse samt rostbildning på järn, vid hvilka eldfenomen ej uppträda.

För att eld skall uppstå krävas alltså förhöjd temperatur och lufttillträde, och må redan här anmärkas, att värmets icke alltid behöfver komma utifrån, utan hos kroppar, som hafva benägenhet för själfantändning, äfven kan uppstå genom jäsning (fuktigt hö) eller genom goidning (fosfor). Äfven träkol, som helt enkelt förtätar luftens syre, och åtskilliga satsar till fyrverkeripjeser, höra hit.

I det följande lämnas tills vidare själfantändning utom räkningen och betraktas endast själfva förbränningsprocessen.

De brännbara ämnen, med hvilka vi därvid hafva att göra, äro af organisk natur, d. v. s. de komma antingen från växt- eller djurriket och bestå hufvudsakligen af kolhaltiga ämnen. Vid förbränningsprocessen förbinder sig nu luftens syre med föremålets kolhaltiga ämnen och bilda kolsyra. Den är liksom öfriga gaser, som vid eld komma i betraktande, aldrig kemiskt ren. Dock är det hufvudsakligen dessa båda företeelser, som man måste hafva för ögonen för att sedan förstå de olika slagena af brand.

Praktiskt sedt skiljer man mellan fullständig förbränning, då lufttillträdet är rikligt, och ofullständig förbränning eller s. k. pyrande eld, då det är brist på luft, eller, annerledes uttryckt, mellan klar eld med ringa rök och glimmande eld med kvävande rök.

När en kraftig luftström en pyrel, uppstår af densamma eld med låga, och sker denna tillförsel plötsligt, blir förbränningen af de i röken befintliga gaserna mycket häftig, nästan explosionsartad.

För utbrott och underhåll af en brand behöfvas alltså värme och luft, hvarför det till

dess dämpande är nödvändigt att beröfva det brinnande föremålet samma ämnen. Detta dämpande eller tillintetgörande benämnes i fortsättningen alltid »släckning» vare sig därvid användes vatten eller ej.

Och nu till släckningsmedlen. De äro vatten, sand, jord, föremål att breda öfver elden samt kemikalier; dessutom söker man släcka eld genom att borttaga brinnande eller brännbara föremål i dess närhet, hvarigenom den undandras all näring och öfverlämnas åt sig själf utan möjlighet att breda ut sig, i hvilket fall den, så snart de redan brinnande föremålen förstörts, slockna af sig själf.

Om en gasformig kropp förvandlas till flytande eller en flytande till fast, frigöres värme, d. v. s. att värme förmärkes i närheten af den kropp, som förändras.

Blir däremot en fast kropp flytande eller en flytande gasformig, bindes värme, d. v. s. att temperaturen sjunker i närheten af den kropp som förvandlas.

På denna fysiska lag beror vattnets släckande verkan, och dessutom på den omständigheten, att det i flytande tillstånd genom vattenångans spänning försvårar luftens tillträde till den brinnande kroppen.

Vattnet här således på sätt och vis tre slags släckande förmåga. För det första åstadkommer det vid sin ångbildning kyla, för det andra afstänger det mekaniskt luften och för det tredje undantränga de uppvärmda vattenångorna den för förbränningen nödvändiga luften.

Dock kan det förekomma att eldens häftighet ökas genom vatten. Detta kan dock endast ske om vattnet genom glöden sönderdelas, hvilket inträffar, om en vattenstråle, som ej är kraftig nog att genast släcka, kommer i beröring med kol, såväl trä- som stenkol, eller med glödande järn.

Elden kan äfven ökas genom påsprutning af eller begjutning med vatten, om genom vatten damm uppröres, såsom vid besprutning af kol- eller mjölhögar, lådor med nickt o. d. eller om på grund af strålens styrka flaskor innehållande eldfarliga vätskor söndersprängas.

Vid brand i ett laboratorium kan vatten äfven blifva särdeles farligt, om det kommer i beröring med calisium eller natrium.

Calisiumkarbid för framställning af acetylen får heller aldrig besprutas.

Att här angifva alla föremål, på hvilka det är farligt att gjuta vatten, är omöjligt, hvarför endast anføres att man vid brand i gjuterier, vid kolmilor o. d. måste vara ytterst försiktig med vatten. *Det är därför alldeles nödvändigt, att vid eldsvådor i fabriker m. m.*

hvilkas beskaffenhet man ej noga känner, genom fabriksinspektorer, kemiker, ingenjörer eller arbetare göra sig underrättade i dylikt afseende.

Släckning med vattenånga har den fördelen, att man kan hämma elden äfven på ställen, som man ej kan komma åt med en vattenstråle, då ju ångan utbreder sig öfver hela det rum, som är hotadt. I verkan med afseende på släckning kan dock vattenånga på intet sätt mäta sig med vatten. I fullständigt slutna rum, eller om man släpper in ångan under mycket starkt tryck, kan hon verka luftafspärrande och en stund hålla elden tillbaka, men en verklig släckning har endast observerats i slutet rum, där elden i alla fall, äfven utan användning af vattenånga hade måst slockna af sig själf.

Brinner fernissor, tjära, fett och oljor, släcker man genom påkastande af sand eller jord, hvarigenom elden kväfväs. Äfven annan brand — särskildt skogs- och ljungbrand — kan bekämpas genom påkastad sand eller jord.

Släckning genom förhindrande af lufttillrödet kan äfven ske genom det brinnande föremålets betäckande med lakan, kläder, mattor eller dukar, hvarvid dessa ej nödvändigt behöfver vara våta eller särskildt impregnerade. Man lär till och med exempel på, att brinnande tjära släckts genom påkastande af innehållit i en säck hackelse. Den luftafspärrande verkan är i dylika fall så stor, att de brännbara ämnen man använder till släckning icke ens hinna fatta eld. Äfven kan fotogenbegjuten hyfvelspan midt i häftigaste brand släckas genom påläggning af ett vanligt hästtäck, som icke ens är vått, och öfverväldigas elden så hastigt, att ej hål hinner brännas i täcket oakadt spanen brinner med klar låga.

(Forts.)

AGENTER

antagas för Brandsäkra automatiska

AFFALLSKÄRL

Hög provision. Svar ställas till

Brandchefen, Norrköping.

Ny lönestat vid Falun brandkår.

Gäller fr. o. m. 1 januari 1918.

Brandchef:

Grundlön	2,700:—
Beklädnadsersättning	300:—
Ålderstillägg efter 5 o. 10 år å resp. 300 och 500 kr.	800:—
Bostad, värme och belysning	710:—
	Kronor 4 510:—

Brandmästare:

Grundlön	1,650:—
Beklädnadsersättning	200:—
Ålderstillägg efter 3 och 6 år resp. 250 och 350 kr.	600:—
Bostad, värme och belysning	445:—
	Kronor 2,895:—

Brandförman:

Grundlön	1,300:—
Ersättning för skodon	50:—
Beklädnad in natura	100:—
Ålderstillägg efter 2, 4 och 6 år å resp. 100, 150 och 200 kr.	450:—
Förmansarvode	200:—
Bostad, värme och belysning	312:—
	Kronor 2,412:—

Brandkarl:

Grundlön	1,300:—
Ersättning för skodon	50:—
Beklädnad in natura	100:—
Ålderstillägg efter 2, 4 och 6 år å resp. 100, 150 och 200 kr.	450:—
Bostad, värme och belysning	312:—
	Kronor 2,212:—

Kristdåstillägg utgår tillsvidare med 10 proc. å grundlön och ålderstillägg.

Familjetillägg utgår för en familjemedlem med 10 kr. per månad, för två familjemedlemmar 14 kr. per månad, för 3 familjemedlemmar 17 kr. per månad, för fyra familjemedlemmar 20 kr. per månad, för fem familjemedlemmar 23 kr. per månad, för sex familjemedlemmar och däröfver 26 kr. pr månad.

Såsom familjemedlem räknas hustru, barn under 15 år samt annan närmare anhörig, som är af den anställdes arbete för sitt uppehälle väsentligen beroende.

Henrikssons prisbel. motorsprutor

Försäljas genom

ALLMÄNNA BRANDREDSKAPSAFFÄREN
E. BERGSTRÖM & Co. STOCKHOLM K.

Telegramadress: "Ideal".

Rikstelefon 2258.

HENRIKSSONS BRANDSLÄCKARE RAPID & PUMP-RAPID

samt Brandsläckaren n:o 76, modell 1914, 12 liter. Ny för året.

Samtliga godkända af Tarifföreningen.

Försäljas genom

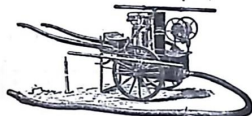
HUGO KNOCHENHAUER, Stockholm.

Telegramadress: Knochenhauer.

Rikstelefon 57 99.

Pump-Rapid

HENRIKSSONS ^{Prisbelönta} Handkraftsprutor

försäljas genom

Hrr Järn- & Redskapshandlare

samt i parti från fabriken.

Telegraf-adr.:
Sprutbolaget

A.-B. S. HENRIKSSONS Sprutfabrik,
och Mekaniska Verkstad. STOCKHOLM 4.

Rikstelefon
6 0 5 3

Billmans Fabriks- & Handels-Aktiebolag

REGERINGSGATAN 88

STOCKHOLM

Telegrafadress: *BİLLMANS R. T. 4811"

ALLM. TEL. 4480.

RIKSTEL. 4811.

BRANDREDSKAP

AF ALLA SLAG.

Allarmhorn

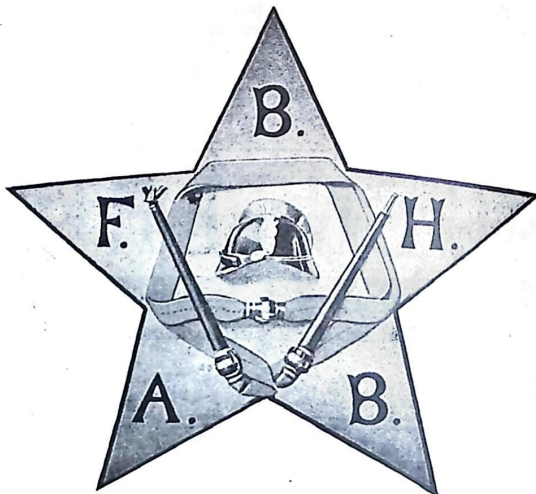
af Stockholms modell, förnicklade,
finnes åter i lager.

Uppgör förslag till utrustningar.

Lämnar kostnadsförslag.

Katalog på begäran.

Erhållit 2 Guld- och 20 Silfvermedaljer.

Brandsäkra affallskärl.

En uppfinning som säkerligen kommer att fylla ett länge känt behov är för en tid sedan fullbordad af brandchefen i Norrköping, löjtnant W. Bergkvist, nämligen ett automatiskt affallskärl. Kärlat är afsedt för trassel, puts dukar, ull, aska m. fl. lättantändliga ämnen och affall, och kommer säkerligen att förhindra många eldsvådetillbud.

Ur en brochyr som i dagarne blifvit oss tillsänd hafva vi hämtat nedanstående beskrifning öfver dessa kärl.

Delar: kärl M, lock L, alltid själfstängande vid värmestegring, med fläns D; vid typ A vattenbehållare J af galvaniserad plåt med tillbehör, såsom strilrör F, kran E och häfarm G för kranens öppnande vid lockets slutande;

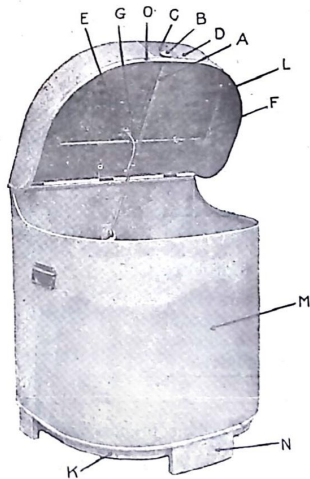

Fig. 1.

gilleranordning A, B, C och H; gillerstång A med stoppknapp B, hylsa med regel på flänsens D undersida vid C samt hål H för gillerstången A; extra botten K till skydd för golf och sopor samt tre st. fötter N. Vattenbehållaren J (fig. 2) är löstagbar; har en påfyllningstapp I och en aftappningskran, som ej är synlig på bilden. Flänsen D tjänar till, dels att inrymma giller- och strilrörordningarna, dels att vara samlare för den uppstigande värmen och styrning för lågor. Vid kärl för aska och dylikt är på framsidan anbragt en

lucka för tömning af kärlet. A kärlets baksida finnes en spännfjäder, som påverkar locket.

Samtliga kärlfogar äro falsade och svetsade och/eller slaglödda. Botten är ansatt med dubbel s. k. kopparslagarfals och svetsad.

För samsvetsgrannt och förstklassigt utförande garanteras, allra helst som vi själfva, i hvad på oss ankommer, bära ett visst ansvar vid den ofta inträffade praktiska tillämpningen. Varje kärl profvas före afsändandet.

Bruksanvisning.

K fylls med isolerande ämne (sand, jord eller dylikt); locket öppnas till B, och A tryckes med urtagningen å A hårdt nedåt i H å flänsen D, hvarvid en bladfjäder undertill å anslaget O sammanpressas. En smältpropp, som hålles i beredskap, införes uppifrån vertikalt i hylsan på undersidan af D till hela sin längd, hvarefter regeln förskjutes. Vid typ A fylls behållaren J med vatten genom I. Tillse att aftappningskranen är hårdt tillskrufvad. Kärlat är nu gillradt och locket står så

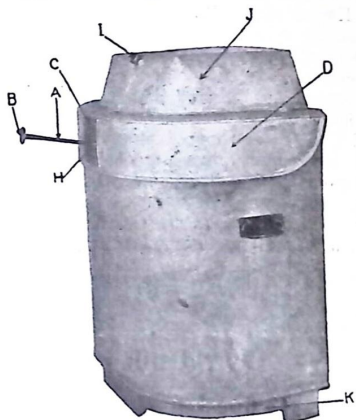

Fig. 2.

stadigt att behållaren kan kullvältas genom ristningar å locket.

Inträffar nu antändning i behållaren stiger värmen och samlas under flänsen vid smältproppen. Denna mjuknar först och smälter efter något ögonblick vid en temperatur af + 72° C, hvarvid utskärningen i A frigöres och locket slår igen (se fig. 2). Vid typ A och C släcks omedelbart den uppkomna branden, vid typ B kväfves den så småningom.

Typ A användes företrädesvis i uppvärmda lokaler, typ B och C i hvilka lokaler som helst

Benämningar å kärlen.

Typer äro: Aa, Ab, Ba, Bb, Ca och Cb (se mom. 4 nedan), i storlekar med nr 1, 2, 3 och 4.

A betyder: »med vattenbehållare»; a = af galvaniserad plåt.

B betyder: »utan vattenbehållare»; b = af oljad svartplåt.

1—4 betyder rymd, resp. ca 2, 1 $\frac{1}{2}$, 1 och $\frac{1}{2}$ hl.

1. Vid rekvisition af automatiska kärl för aska torde detta särskildt angifvas i rekvisitionen, enär dessa kärl förfärdigas med särskild tömningslucka framtill.

2. Kärl af annan än här angifven storlek kunna erhållas på särskild beställning.

3. Stora samlingskärl med automatisk släckning och själfstängande lock levereras med väggfast vattenbehållare ansluten till kommunicerande strilrör i locket eller med kolsyresläckning.

4. Kolsyrebehållare för släckning monteras äfven å kärlen vid typ O.

Kärlen af typ Bb hafva vid kräfvande prof visat sig fylla de högsta anspråk på isoleringsförmåga, hvarför de särskildt rekommenderas såsom varande både billiga och tillförlitliga.

Kärlen äro absolut brandsäkra och tillförlitliga samt äga dessutom en ofrånkomlig fördel i, att de stå öppna och därigenom inbjuda till användning, hvarför vid andra kärl ofta förekommande slarf vid handhafvandet af affall undvikes. Att märka är att affall visat sig som den vanligaste eldsvådeanledningen, och är äfven den mest förrådiska.

Dyrtdstillägg.

Östersunds brandkärs personal har erhållit följande dyrtdstillägg räknadt från och med den 1 oktober 1917.

Till hvarje befattningshafvare utgår 180 kr. pr år.

För barn under 15 år utgår följande:

För 1 barn 50 kr. pr år.
 » 2 » 75 » »
 » 3 » 100 » »

För hustru begärdes 7 kr. pr månad men detta afslogs af brandstyrelsen.

Till v. brandkorpral har befordrats brandmannen vid kåren O. B. Berg.

Omorganisation af Falu brandväsende.

I samband med antagandet af ny brandordning för Falu stad har brandchefen därstädes inlämnat följande förslag till omorganisation af stadens brandväsende. Förslaget synes vara så motiveradt att alla utsikter torde förefinnas att stadsfullmäktige besluta enl. förslaget.

Till Brandstyrelsen i Falun.

Då förslag till ny brandordning nu föreligger färdig hos brandstyrelsen i och för öfverlämnande till stadsfullmäktige, anhåller jag att innan densamma angifves, till styrelsen få inkomma med ett förslag till en välbehöflig omorganisation af stadens brandväsende. Jag vill i sådant hänseende omnämna huru nuvarande organisation är beskaftad och i sammanhang därmed påvisa de fel, som enligt min mening äro förknippade med de nuvarande förhållandena.

I. Fasta kåren.

- 1 Brandchef.
- 1 Brandmästare tillika v. brandchef och 1:sta maskinist.
- 2 Brandförmän.
- 12 Brandkarlar.

S:ma 16 man.

II. Reservkåren.

- 3 Brandförmän.
- 2 Reservmaskinister.
- 2 Reserveldare.
- 13 Brandkarlar.

S:ma 20 man.

III. Allmänna brandstyrkan.

Den allmänna brandstyrkan utgöres af alla i staden bosatta arbetslösa män i ålder fr. o. m. 20 år t. o. m. 45 år.

Hvad först angår den kasererade kåren vill jag som min åsikt framhålla, att såväl befals- som manskapstyrkan är otillräcklig.

I de flesta städer jämförliga med Falun såsom Sundsvall, Östersund, Hernösand och Södertälje m. fl. utgöres antalet befälspersoner af 3, nämligen brandchef, vice brandchef och brandmästare. Vice brandchefen i ofvannämnda städer är dock ej i aktiv tjänst utan inträder i tjänstgöring vid brandchefens förfall och vid inträffande eldsvådor samt deltagar i brandkårens öfningar. Denna befattning aflönas med en mindre årslön och betraktas närmast som ett kommunalt uppdrag.

Denna befällning är icke att framhålla såsom praktisk.

Vid biträvande kår finnas 2 befällningspostar allena: brandchef och brandmästare. Som brandmästaren tillika skall vara vice brandchef och maskinist inses ju litet de svårigheter, som uppstå vid tillfällen då brandchefen af laga förfall är förhindrad till tjänstgöring, enär brandmästaren då, vid eventuell eldsvåda skall leda släckningsarbetet och samtidigt handhafva ångsprutornas skötsel.

Att vice brandchefs- och brandmästare- och maskinistbefattningarna äro kombinerade måste betraktas som en synnerlig olägenhet, enär vice brandchefen vid t. ex. en större eldsvåda, oaktadt brandchefen är i tjänstgöring, väl behöfves som brandchefens biträde vid ledningen af släckningsarbetet hvilket dock ställer sig ogörligt om han samtidigt skall tjänstgöra som maskinist.

Jag vill som exempel återropa ett nyligen inträffat fall, branden vid Falu kopparhytta den 21 sistlidne januari, hvilken eldsvåda var af ganska stor omfattning och under då rådande omständigheter svår och arbetsamt att släcka. Brandmästaren hade vid detta tillfälle full sysselsättning vid ångsprutan, hvarför jag var helt och hållet ensam att leda detta vidtomfattande arbete.

Jag vill äfven framhålla att så länge brandmästare-, vice brandchefs- och maskinistbefattningarna äro kombinerade, det ställer sig svårt att finna en person som under alla förhållanden är fullt kompetent och tillförlitlig att vid brandchefens förfall ikläda sig dennes ansvar och tjänstgöring.

Af de 14 kasernerade brandkarlarna skall, enligt organisationen, 4 man vara ständigt kasernerade, af dessa 4 äro två helt aflönade och 2 s. k. halft aflönade med inskränkt tjänstgöringsskyldighet.

Som det alltsedan den 1 januari 1911, då den nya kåren började funktionera, visat sig omöjligt att hålla numrären fulltaliga och då det dessutom varit med stora svårigheter förenat att med de 4 brandkarlarna upprätthålla ioretjänsten har under hela tiden en femte man med full aflöning varit anställd.

Af de öfriga nio, endast natttid kasernerade, hvilka beräknats skola vara handverkare och utföra sitt arbete inom brandstationen finnes för närvarande ingen i stationen arbetande, utan hafva de flesta af dessa sina arbetsplatser tämligen aflägsset från stationen.

Enligt dagordning indelas de 5 ord. till följande tjänstgöring: 1 man i tur och ordning telegrafvakt, 1 man ständigt kommenderad som 1:ste kusk och hästskötare, 1 man i tur och ordning hvarannan dag frideg, hvarrefter allenast 1 man återstår. Skulle nu polis- eller ambulansvagn utrekvireras eller brandmästaren med en eller två

man som biträde vara ute på telegrafarbete återstår endast brandchefen jämte kusk.

Jag anser nödigt påpeka att den nuvarande organisationen under senaste åren blifvit något förändrad. Hästantalet har ökat fr. o. m. år 1913 med en häst från tre till fyra, hvilket haft till följd att kuskarna måste ha en man till biträde i stallet, en 2:de kusk. Fr. o. m. 1915 har stationerats polisvagn och utförts polisskjutningar och fr. o. m. 1916 en ambulansvagn. Härigenom har häststyrkan förstärkts, men maskapstyrkan vid tillfällen då dessa fordon utgå, något försvagats.

Hvad först angår ökning af hästantalet var detta en nödvändighet som framgår af förklaring, som jag lämnade vid anskaffandet af ambulansvagn. Anskaffande af polis- och ambulansvagnar föreslog jag därför att det skulle inbringa staden en årlig inkomst och blefve den dagliga motio-

TIDAHOLM'S
NYA
LAST- OCH BRANDKÄRS-
AUTOMOBILER

NY, ÖVERLÄGSEN KONSTRUKTION.
DRIFTSÄKER. EKONOMISK.

GENERALAGENTER:
ZONSTEDT, KASTENGREN & CO
10, Duvlar, Mercedes Automobilfabrik
BIRGERJARLSGATAN 6, STOCKHOLM.
ALLA SLAG AV AVTOTILLBEMOR...

neringen därigenom i regel förenad med dessa körningar.

Om larm vid ett sådant tillfälle skulle inträffa kan ju lätt tänkas huru fort brandkårens utryckning skulle kunna ske. Ingen servis finnes att påräkna, till hjälp vid anspänningen, förr än de nattetid kasererade brandkårarne inkomma från sina respektive ofta långt bort belägna arbetsplatser.

Reservkåren, som utgöres af 20 man består af arbetare, hvilka äro boende uti staden och hafva sina arbeten på vidt skilda platser, alla försedda med larmklockor såväl i bostad som å arbetsplats. Oaktadt detta har det visat sig att man icke kan påräkna hela styrkan vid gifven larmsignal, synnerligast när denna gifvits under tid då de icke vistats å arbetsplatsen, exempelvis sönd- och helgdagar.

Som exempel härå vill jag åter återropa eldsvådan vid kopparhyttan söndagen den 21 sistlidne jan. Vid detta tillfälle allarmrades reservkåren omedelbart vid fasta kårens utryckning men infann sig då endast 12 man *under 1:sta timmen*. Vid denna eldsvåda hade alla 20 från början synnerligen väl behöfts. De skäl som anfördes för utevaron voro att de flesta icke befunno sig i hemmen och därför ej börde när larmsignal gafs, några voro äfven förhindrade på grund af sjukdom.

Härtill bör framhållas, det reservmanskap icke åtnjuter sådan ersättning att de därför kunna åläggas att under tid som de ej äro å arbetsplatsen vistas i hemmen för iakttagande af möjligen inkommande larmsignal.

Det vore önskvärdt att reservkåren ökades till minst 30 man. Om så vore fallet är jag lifligt förvissad därom att då så påfordrades en större styrka kunde påräknas än under nuvarande förhållanden.

Till sist vill jag påpeka, att reservbrandstyrkan i andra städer, jämförliga med Falun, utgöres af 50 å 60 man.

Allmänna brandstyrkan som nu utgöres af alla i staden boende män i ålder 20—45 år bör bibehållas. Anmärkas kan att tariffbolagen ej skulle godkänna dess borttagande.

Brandstyrelsen har äfven i sitt förslag till ny brandordning upptagit densamma men med förändrad åldersgräns, 25—40 år.

Åberopande denna ofvan gjorda motivering får jag härmed öfverlämna följande förslag till organisation af Falu stads brandväsende:

Kåren består af:

I. Fasta kåren.

- 1 Brandchef.
- 1 Öfverbrandmästare tillika v. brandchef.

- 1 Brandmästare tillika 1:ste maskinist och ev. telegrafskötare.
- 2 Brandförmän af hvilka en bör vara 1:ste kusk.
- 6 Ord. brandkarlar.
- 7 Extra brandkarlar.

S:ma 18 man.

II. Fasta reservkåren.

- 4 Brandförmän.
- 2 Reservmaskinister.
- 2 Reserveldare.
- 22 Reservbrandkarlar.

S:ma 30 man.

III. Allmänna Reservkåren

består af alla i staden boende män i ålder 25—50 år, af hvilka årligen uttagas nödigt antal afdelningschefer och ordningsmän. Samtliga bör inkallas minst en gång årligen för öfning och instruktion. Denna styrka kan lämpligen benämnas brandkårens allmänna reserv.

Hvad som härå framgår skulle den fasta kåren härigenom endast komma att ökas med 2 man, en maskinist och en brandkart.

Falun den 30 mars 1917.

Carl Landström,
Brandchef.

Djurf släckningsbragd.

Tisdagen den 26 mars kl. 10,15 e. m. förorsakade öfverslag på den ena gnistmasten vid Karlskrona gniststation, att eld utbröt vid salningen på nämnda mast på en höjd öfver marken af omkring 25 meter.

Vid släckningsarbetet utmärkte sig korpralen vid sjätte matroskompaniet n:r 45 Sjöberg, tjänstgörande på kanoubåten »Skaggald». Sedan släckningsförsök visat sig resultatlösa, erbjöd sig nämligen korpral Sjöberg att åntra upp på en på masten anbragt lejd, vars ena fästpunkt var förstörd af elden och andra fästpunkt osäker. Sedan Sjöberg åntratt upp, släckte han elden med en till honom upphissad minimaxapparat.

Enär denna hans handling utfördes med uppenbar risk att störta ned från den betydande höjden och sålunda kan anses lifsfarlig, hemställer den befälhafvande amiralen hos sjöministern om lämpligt erkännande för Sjöbergs behjärtade handling.

Huru skall soteld släckas?

Det vanligaste tillvägagångssättet vid släckning af soteld är ju att släcka utaf med vatten som i små kvantiteter nedbålles för att därigenom afkyla pipan. Att detta bör ske med största försiktighet torde för alla brandmän vara väl bekant ty annars riskerar man ju att murverket kan spricka sönder. Ett annat sätt är ju, såvida man är säker på att »stocken» är fullkomligt hel vid alla genomgångar att ej släcka utaf utan låta pipan brinna ren; ett sätt som också har den fördelen med sig att pipan därigenom blir grundligt sotad. Ett medel som också användes, dock ej så mycket nu för tiden var att nedsläppa salt i pipan eller också svafvel, hvarigenom gifvetvis någon kväfning af elden uppstod till följd af svafvelångorna. Huru de sistnämnda sätten verka har jag mig ej bekant ty själfv har jag ej pröfvat desamma. Hvad som föranledde mig att till tidningen insända dessa rader var att jag för en tid sedan efter släckandet af en soteld, af en icke fackman blef påvisad det särdeles olämpliga uti att släcka en soteld med vatten. Han påstod nämligen att vid detta tillfälle, sprickor uppstått i muren tillföljd af vattnet. Saken förhöll sig dock ej så utan sprickorna hade uppstått på annat sätt. Skorstensstocken hade af en eller annan anledning öppnats på ena sidan, nedifrån och ända upp, troligen för att någon förändring skulle kunna ske med piporna, enär två af dessa skulle användas för tvenne värmeledningspannor. Vid igenmurningen hade slarfvats åtskilligt med förbanden, så att på meterlånga sträckor ej alls funnos några förband. På det hela hade sedan putsats och därmed var saken klar. Vid nämnda soteld, hvilken uppstått i piporna från värmepannorna trängde röken därför ut i alla våningarne och felet upptäcktes sedan putsen nedrivits. De befintliga sprickorna hade således ej uppstått tillföljd af släckningen med vatten, utan tack vare dåliga förband och fusk vid igensättandet.

Nu är frågan: Är det orätt att vid fall som detta, när man hvilket ögonblick som helst kan befara antändning i trossbottnarna, släcka utaf piporna med vatten för att därigenom afkyla desamma så att ej antändning i genomgångarne, till följd af öfverhetning uppstår? Jag för min del anser att det är bättre att så försiktigt som möjligt afsläcka med vatten och förhindra trossbottenbrand, än att låta »Jerusalem brinna» och sedan släcka i trossbottnarne.

Att soteld inträffar vid dylika tillfällen är ej märkvärdigt, ty i vanliga fall äro piporna

för små. De här ifrågavarande piporna höllo i dagen 15×15, en naturligtvis alldeles för liten dim.

Skall centraluppvärmning anbringas i gamla hus böra absolut skorstensstockarne ommuras och ej som nu ofta göres, använda gamla köks- och kakelugnspipor ty dessa äro i regel för små. Den minsta dim. för pipa från värmepanna bör vara 30×30, under inga förhållanden mindre. Ju rakare pipor ju bättre, och skall dragningar göras få dessa under inga förhållanden på något sätt hopdragas, utan nedifrån källaren hålla samma mått som uppe i dagen. Härvid syndas nog ganska mycket, ty det visar sig ofta när sotning första gången skall verkställas i ett nytt hus att ganska stora förträngningar påträffas.

Det torde vara ett oefttergiftigt villkor, att vid uppmurningen af rökgångarne, en skorstensfejare skulle fungera som kontrollant. Härigenom kunde många soteldar och med dem förenade riskerna för antändning i trossbottnarne förebyggas.

Det vore intressant ifall flere brandmän,

Lediga platser.

Vikariat.

Vid Falu stads brandkår finnes plats ledig som vikarierande **Brandmästare**, att tillträdas forstast möjligt. Den sökande bör vara fullt kunnig i skötsel af ångsprutor, äfvensom motorkunnig. Företräde lämnas den som äfven kan åtaga sig platsen som telegrafstöfreståndare. Vikariatet gäller minst två månader, då platsen, efter ny brandordnings fastställelse kommer att ordinarie besättas med förord för den som uppbåller vikariatet.

Löneför:månerna äro:

Grundlön	1,650: —
Beklädnadsersättning	200: —
Två ålderstillägg å 250 och 350 kr.	
efter 3 och 6 år	600: —
Fri bostad, värme o. belysning (värde)	445: —
Ersättning som telegrafstöfreståndare	300: —
	3,195: —

Kristdstillägg utgår tillsvidare med 10 proc. å grundlön och ålderstillägg. Dessutom utgår familjetillägg varierande från 10 till 26 kr. pr månad beroende på familjens storlek.

Ansökan, som adresseras till Brandchefen skall ställas till Falu stads Brandstyrelse.

Brandchefen.

med anledning af detta mitt inlägg, ville göra några uttalanden i frågan om soteld och släckandet af sådan. Jag vädjar och till herrar skorstensfejare om ett uttalande i berörda fråga, jag är förvissad om att Svensk Brandkärs-Tidnings spalter gärna stå öppna för dylika inlägg.

Brandman.

Eldsvådor.

Luleå.

Den 8 mars vid 1-tiden på natten utbröt eldsvåda i Luleå lädfabrik, belägen i Svartö-stadens municipalsamhälle inom Nederlulå socken och på omkr. 4 km. afstand från Luleå stad.

När släckningsmanskapat framkom till brandstället hade elden redan fått sådan omfattning, att någon släckning af den af torra bräder och resvirke uppförda fabriken, ej var tänkbar med den eldsläckningsredskap som fanns att tillgå, utan nedbrann byggnaden till grunden på ett par timmars tid. Maskinhuset, som var uppfört af sten (teantegel) blef afven till största delen förstört.

Huru elden uppkommit har ej kunnat utrönas. Den sista af personalen som lämnade fabriken var maskinisten, hvilken, innan han vid 7-tiden på kvällen begifvit sig därifrån lagt snö kring eldstaden, en försiktighetsåtgärd som han alltid brukade iakttaga, samt låst dörren till fabriken och inhängt nyckeln i maskinhuset. Nyckeln till maskinhuset hade maskinisten medtagit hem. När elden observerades brann det ej heller i maskinhuset, utan på öfre våningen i sjolfva fabriken.

Fabriken, som sysselsatte ett 15 tal arbetare, uppfördes för omkring ett år sedan och ägdes af Aktiebolaget Luleå Lädfabrik.

Fabriken och maskinhuset samt maskiner och inventarier jämte i fabriken befintligt virke var brandförsäkradt i Försäkrings-Aktiebolaget Ocean för tillsammans 25,000 kronor, hvilket belopp dock ansågs vara för lågt, hvarför ägarne torde göra en kännbar förlust, hvartill kommer att fabriken låg inne med afsevärda beställningar, hvilka nu tillföljd af branden ej kunna utföras.

Inom samhället finnes icke något ordnadt brandväsande samt ej heller vattenledning och den eldsläckningsredskap som finnes är af ytterst dålig beskaffenhet. Denna består af ett gammalt vattenuppföringsverk och två mindre föräldrade handkraftsprutor, som för ett 10-tal år sedan inköptes af Luleå stad, där de åtkilliga år därförut blifvit kasserade.

Västerås.

Kl. 3,42 f. m. den 12 april anmäldes att eld utbrutit i ett bageri, Vasagatan 10. Då brandkåren anlände till platsen, stod hela det inre af bageriet i ljus låga, och tjocka rök-moln bolmade fram genom taket och vältrade sig ned öfver gården och de närmaste omgifningarna af brandplatsen, så att brandmanskapat hade det rätt så svårt att genom de tjocka rökmassorna taga sig fram till eldhärden. Med trenne ledningar från brandposter, af hvilka två drogos upp på taket och den tredje genom en trappuppgång in i bageriet, lyckades brandkåren efter cirka 2 timmars intensivt arbete bli herre öfver elden, som förutom i bageri lokalernas inredning hade en riklig näring i ett större lager af papperspåsar, omslagspapper o. d., hvilket förvarades därstädes. Eldens uppkomst förklaras så, att den på grund af bristfällighet i muren uppstått i en turkugn, hvarifrån en lufttrumma af plåt ledde ut till taket. Elden hade gått upp genom trumman, som blifvit upphettad och i sin tur antändt en del af papperslagret, som var placeradt omedelbart intill densamma, hvarefter elden spred sig öfver hela bageriet. Under tiden som släckningsarbetet pågick märkte brandchefen att rök allt mera började tränga ut genom taket på andra sidan om brandmuren, som skiljer bageriet från det åt gatan belägna bostadshuset. Vid företagen undersökning upptäckte han den nog så öfverraskande anledningen: i brandmuren var en dörröppning upptagen, hvilken stod i direkt förbindelse med bostadshuset. Här hade röken den allra bästa afloppsväg, och hade inte förhållandet i tid upptäckts, hade elden med all säkerhet genom denna dörröppning snart spridit sig till bostadshuset, som utgöres af ett gammalt trähus, hvari elden fått en riklig näring. Brandkåren hade då fått en vida svårare uppgift att lösa.

Af innelliggande lager blefvo vid tillfället förstörda omkring 600 kg. hårdt bröd, 4,000 kg. mjöl och ett parti socker.

Nyanskaffning.

Stadsfullmäktige i Falun har på senaste sammanträde beviljat ett anslag af 20,000 kr. till inköp af två stycken motorsprutor för braudkåren. Sprutornas storlek komma antagligen att blifva på 5 å 600 ml. kapacitet vardera.

Ur brandkärernas årsberättelser.

Karlstad.

Brandkären har varit allarmerad 35 gånger: för eldsvådor eller tillbud till eldsvåda 16 gånger, för soteldar 15 gånger, för trängrök 1 gång, för kontakt i brandtelegrafledningarna 2 gånger och för falskt allarm af okynne 1 gång.

Af eldsvådorna hafva åtta varit af den beskaffenhet, att slangledningarna från brandpost eller ångspruta behöft användas. I öfriga fall har elden släckts med pyttsspruta eller annat redskap.

Ångsprutorna hafva 4 gånger kommit till användning.

I brandskadeersättningar hafva utbetalats för eldsvådor, vid hvilka släckning brandkärens hjälp påkallats, kronor 24,806: 44.

Personal. Inom brandkärens fast anställda personal hafva följande förändringar inträffat: Fem ordinarie brandmän hafva efter tilländalupen kontraktstid afgått och fem ordinarie brandmän blifvit antagna.

Rekryteringen har kunnat ske utan svårighet.

De obefordrade brandmännen hafva bildat en afdelning under Svenska kommunalarbetsförbundet och ingått i Karlstads arbetarekommun.

Afdelningen har till brandstyrelsen inlämnat ett förslag till tjänste- och lönebestämmelser, hvilket förslag brandstyrelsen för sin del ej ansett sig kunna godkänna. Af denna anledning har styrelsen för Svenska kommunalarbetsförbundet begärt att få träda i underhandling med brandstyrelsen. Vid årsskiftet är detta ärende af brandstyrelsen ännu icke slutbehandladt.

I Den fasta brandkären utgöres af:

- brandchef,
- brandmästare,
- maskinist,
- korpral,
- vice korpral,
- kusk och
- 12 ordinarie brandmän.

II Den fasta brandkärens reserv utgöres af:

- 2 förmän,
- 1 maskinist och
- 30 reservbrandmän.

Under året hafva stadsfullmäktige fattat beslut om uppsättande af en andra reserv till

den fasta brandkären. Denna reserv, som kallas reservens andra uppbåd, kommer att utgöras af befäl och omkring 200 man, hvilka uttagas enligt värplikteprincipen.

III. Allmänna brandkären består af alla inom staden boende och där mantalskrifna personer, som äro arbetsföra i åldern 21—45 år. På anmodan af brandbefälet äro dessa skyldiga att vid behof och utan ersättning deltaga i räddnings- och släckningsarbete.

Falun.

Utryckningarnas antal under 1916—1917 uppgå till 49, i det brandkären allarmerats:

för eldsvåda eller eldsvådettillbud . . . 29 gånger
, soteld 20 ,

I dessa 49 utryckningar ingå de tillfällen då brandkären biträdt vid släckandet af eldsvådor utom staden, 6 gånger, nämligen den 31 maj vid Hults gård, den 15 mars 1917 vid Källvikens säg, den 23 juni vid Källvikens tegelbruk, den 1 juli vid Backehagen och den 29 nov. vid Högbo sanatorium

Af eldsvådorna ha några under det senare året varit af mera betydande omfattning. Särskildt kan nämnas eldsvådan vid Falu kopparhytta den 21 jan., där såväl fasta kåren som reservkåren under synnerligen svåra förhållanden, främst orsakade af den stränga kylan, 25—32 grader, arbetade med försäckningen från kl. 11,30 f. m. till omkring kl. 6 e. m. Eftersläckningen pågick under hela natten. Ett

Förbandslådor

Från 3:— till 35:— kr.

SJUKVÅRDS- OCH
FÖRBANDSARTIKLAR

GUMMIVAROR

m. m., m. m.

köpas bäst och billigast från

Fritz Svensson,

Drottningg. 34 ÖREBRO Rikstel. 1689

20-tal arbetare från grufvan deltog tillika i släckningsarbetet.

Vid släckning af denna eldsvåda användes 5 slangledningar, 1 ledning från ångsprutan och 4 från brandposter eller sammanlagt 1,100 meter slang.

Använd slang som under bägge åren varit i bruk vid samtliga eldsvådor utgör tillsammans 3,965 meter.

Under år 1917 har antalet utryckningar varit det största som förekommit under de senaste 15 åren nämligen 34.

Med polisvagnen, som är stationerad å brandstationen, har under 1916 utförts 65 skjutsar och 1917 22 eller tillsammans 87 skjutsar.

Enligt kontrakt mellan magistraten och brandstyrelsen, betalas från poliskassan 1 kr. för hvarje gång vagnen utrekvireras.

Sedan förslag om inköp af ambulansvaga blifvit väckt och stadsfullmäktige, på brandstyrelsens hemställan, beviljat medel, inköptes i juli månad 1916 sådan från Stockholms brandkår för ett pris af 700 kr.

Allt sedan vagnen inköptes har den varit lifligt anlitad. Under tiden 9 juli—31 dec. 1916 hafva utförts 117 sjuktransporter och under år 1917, 295 eller tillsammans 412. Af dessa sjuktransporter äro endast 10 utförda nattetid.

Vagnen har varit utrekvirerad för olycksfall 25 och för sjukdomsfall 387 gånger.

Inkomsten för verkställda ambulansskjutsar under ofvan angifna tid uppgår till 897 kr. Några skjutsar hafva därjämte utförts till obemedlade för hvilka betalning ej uppburits.

Till följd af att ambulansvagnen tagits så flitigt i bruk har den dagliga motioneringen af hästarna delvis kunnat indragas.

Vakthållning vid offentliga föreställningar där särskild eldfara ansetts föreligga, har under 1916 ägt rum: på teatern med 2 man 69 ggr., på arbetareföreningen med 1 man 5 ggr., på basarer med 1 man 21 ggr. och på cirkus med 1 man 20 ggr., hvilket tillsammans utgör 115 vakter.

Under år 1917: på teatern med 2 man 63 ggr., på basarer med 1 man 11 ggr. och på cirkus med 1 man 26 ggr., eller tillsammans 100 vakter.

Vid hvarje vakthållning å teater och cirkus har betalning erlagts med 2 kr. och å basarer med 3 kr. pr man.

Vakthållningen har i regel utförts af de brandmän, hvilka haft fridagar och utbetalas ersättningen till dem, som utfört vaktjänsten. Under vintern hafva 472 lass snö bortkörts från gård och gata.

Notiser.

Stockholm.

Brandkåren har under mars månad allmerats för eldsvådor, soteldar o. d. 56 gånger. Af eldsvådorna, af hvilka inga varit af anmärkningsvärd beskaffenhet, hafva en släckt med 1, en med 2 och en med 5 slangledninggar.

744 sjuktransporter samt 26 djurtransporter ha verkställts, hvarjämte brandkårens biträde i 5 andra fall tagits i anspråk.

Västerås

Brandkårens kamratförening höll sitt årsmöte den 3 febr., hvarvid ansvarsfrihet beviljades den afgående styrelsen.

Till styrelse för innevarande år valdes E. V. Ask, ordf., O. Thorgren, v. ordf., J. R. Andersson, kassör, A. H. Staberg, sekr. och Ernst Johansson, v. sekr.

Till bibliotekarie valdes Ivar Vallmén med J. R. Andersson som ersättare.

Årsmötet öfvervars af föreningens hederledamöter: brandstyrelsens ordf. apotekaren O. Oest, brandchefen A. Danielsson och f. d. brandchefen C. G. Sjöqvist, hvilka till föreningens kassa bisträckte med kontanta penningbidrag.

Vid mötet öfverlämnades till hr Sjöqvist ett praktfullt album öfver brandkårens personal och utryckningsattiralj som ett minne från den tid hr Sjöqvist varit kårens chef.

— Till vice brandchef i Västerås ha stadsfullmäktige bland åtta sökande valt löjtnanten i Värmlands reg:s reserv gymnastikdirektören Olof Clarholm, som af brandstyrelsen förordats till befattningen i fråga.

Hr Clarholm valdes med 28 röster; 17 röster tillföll brandmästaren K. F. Sandberg, Västerås.

Trelleborgs Gummifabriks Aktiebolag tillverka sug- och spolslangar samt tekniska Gummivaror af alla slag.

Afdelningskontor och nederlag: SKEPPSBRON 4, GÖTEBORG.